

RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	: 28 februari 2022
Voorstelnummer	:
Datum raadsvoorstel	:
Portefeuillehouder(s)	: Wethouder Opdam
Commissie	: Openbare Ruimte
Datum commissie	: 7 februari 2022
Soort agendering	: ter bespreking
Agendapunt	:
Team	: Beheer Openbare Ruimte
Opsteller(s)	: Pim Broersen
Datum B&W besluit	: dinsdag 25 januari 2022
Bijlagen:	: 1) Begrotingswijziging 2) Overzicht indicatieve O.N.S. groenprojecten Heiloo
Onderwerp :	Niet Actief Beveiligde Overgangen in het Heilooërbos

Voorgesteld besluit

1. in te stemmen met het voorstel om € 50.000 uit de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen te onttrekken, om het plan uit te kunnen werken voor een verbinding tussen de beoogde fietstunnel onder het spoor (t.h.v. de huidige spoorwegovergang Westerweg) en de Egmondermeer/Meerweg, waarmee tevens invulling gegeven wordt aan één van de indicatieve groenprojecten die zijn benoemd in de Nota Bovenwijkse Voorzieningen (d.d. 7 okt. 2019);
2. in te stemmen met de bijbehorende begrotingswijziging (bijlage 1)

Geheimhouding

- ☐ Ja
☒ Nee

RAADSVOORSTEL

1. INLEIDING

Voorliggend voorstel gaat over het verbeteren van de veiligheid bij de Niet Actief Beveiligde Overgangen (NABO's) in het Heilooërbos en in combinatie daarmee het realiseren van een recreatieve verbinding uit de lijst met indicatieve groenprojecten die zijn benoemd in de Nota Bovenwijkse Voorzieningen.

NABO's

ProRail en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben samen de ambitie om de 180 openbaar toegankelijke NABO's op te heffen. Deze onbeveiligde overwegen brengen namelijk gevaarlijke situaties met zich mee. Daarnaast wil ProRail met het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS) intensiever gebruik van het spoor faciliteren. Omdat door intensiever gebruik van het spoor de veiligheid op bestaande NABO's verslechtert, ligt ook daar een opgave om te komen tot veiligere overwegen in het Heilooërbos. Met de verschillende stakeholders (ProRail, Natuurmonumenten, gemeenten Heiloo en Alkmaar en Provincie Noord-Holland) is gesproken over mogelijkheden om o.a. de overwegen in het Heilooërbos veiliger vorm te geven. In deze gesprekken zijn de wensen en belangen van de verschillende partijen besproken en is uiteindelijk een voorkeursoplossing opgesteld waarbij het idee is:

- de overweg naar Westerweg 21A te saneren en de woning/bedrijf te ontsluiten in westelijke richting naar de Egmondermeer/Meerweg¹,
- de overweg naar Westerweg 51B en 51C te vervangen door een fietstunnel en de woningen/bedrijven + fietsers te ontsluiten in westelijke richting naar de Egmondermeer/Meerweg².
- de overweg in de Kraaienlaan te vervangen door een voetgangersbrug of –tunnel³.

Een weergave van de voorkeursoplossing is terug te vinden in afbeelding 1 op pagina 5.

ProRail heeft groot belang bij het beveiligen van de overwegen in het Heilooërbos. Zij dragen dan ook een groot deel van de benodigde investering. Vanuit Provincie Noord-Holland worden goede mogelijkheden gezien om subsidie beschikbaar te stellen voor de realisatie van fietsinfrastructuur zoals een fietstunnel en nieuwe fietsverbindingen. ProRail heeft daarbij wel de voorwaarde gesteld dat ook de gemeente Heiloo bijdraagt in het geheel. De insteek bij het project is als volgt:

- ProRail geeft de spoor kruisende delen vorm en realiseert deze met behulp van provinciale subsidie.
- Heiloo (mogelijk samen met omliggende gemeenten) pakt de planvorming en realisatie van de (fiets)verbinding tussen de fietstunnel en de Egmondermeer/Meerweg op.

Voorliggend voorstel gaat in op de planvorming van deze verbinding. Op een later moment volgt een voorstel over de daadwerkelijke realisatie van de verbinding.

¹ Alternatieve oplossingen die voor deze overweg zijn afgevalen vormden:

- een beveiliging van de overweg met spoorbomen, licht- en geluidssignalen,
- het opheffen van de overweg en ontsluiting van de woningen/bedrijven richting de Egmondermeer/Meerweg.

² Alternatieve oplossingen die voor deze overweg zijn afgevalen vormden:

- een beveiliging van de overweg met spoorbomen, licht- en geluidssignalen,
- de realisatie van alleen een voetgangerstunnel en ontsluiting van de woningen/bedrijven richting de Egmondermeer/Meerweg,
- het opheffen van de overweg en ontsluiting van de woningen/bedrijven richting de Egmondermeer/Meerweg.

³ Alternatieve oplossingen die voor deze overweg zijn afgevalen vormden:

- een beveiliging van de overweg met spoorbomen, licht- en geluidssignalen,
- het opheffen van de overweg.

Afbeelding 1: Weergave van de voorkeursoplossing die in samenspraak met ProRail, Natuurmonumenten, Provincie Noord-Holland en gemeente Alkmaar is uitgewerkt. De nieuwe (fiets)verbinding is ter illustratie ingetekend, de exacte ligging daarvan moet nog nader worden afgestemd met Natuurmonumenten en belanghebbenden.

O.N.S.

In maart 2014 is de Overeenkomst Nieuwe Strandwal (O.N.S.) gesloten tussen de gemeenten Heiloo, Castricum en Alkmaar en de provincie Noord-Holland. Daaraan gekoppeld is het Programma Nieuwe Strandwal dat bestaat uit de vier deelprogramma's Wonen, Groen, Bedrijventerrein en Aansluiting A9. Het doel van het totale programma is het zorgen voor behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit in het gebied. De aanleg van nieuwbouwwoningen moet daarbij gepaard gaan met:

- een goede/verbeterde bereikbaarheid middels aansluiting op de A9 en bijbehorende toegangswegen,
- realisatie van het bedrijventerrein Boekelermeer (versterking economische ontwikkeling)
- realisatie van projecten op het gebied van natuur, landschap en recreatie.

Het specifieke doel van het deelprogramma Groen is als volgt uitgewerkt in de O.N.S.:

- Versterking van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het landschap vanuit de nieuwe woonwijken Zandzoom en Zuiderloo.
- Versterken en behouden van landschappelijke waarden.

Binnen dit deelprogramma is een indicatieve lijst met groenprojecten uitgewerkt, die in 2019 onderdeel van de besluitvorming door de Raad⁴ is geweest. Met de realisatie van de beschreven voorkeursoplossing (NABO's) kan ook invulling worden gegeven aan enkele in deze lijst benoemde groenprojecten.

2. KEUZERUIMTE

In voorgaande paragraaf zijn de verschillende opties benoemd met betrekking tot het beveiligen van de spoorovergangen in het Heilooërbos. Bij het afwegen van deze opties zijn de belangen van alle stakeholders meegenomen en is een compromis bereikt, waarbij het mes voor Heiloo aan twee kanten snijdt (zowel verbeterde veiligheid als realisatie van enkele groenprojecten).

3. TOELICHTING OP HET ADVIES

De financiering van het deelprogramma Groen vindt plaats vanuit een Groenfonds, gekoppeld aan de realisatie van woningen in het plangebied. Per opgeleverde woning in het plangebied wordt een bedrag in het Groenfonds gestort. Dit Groenfonds is als bestemmingsreserve ondergebracht in de Bovenwijkse Voorzieningen. Op 7 oktober 2019 heeft de Raad de "Nota Bovenwijkse Voorzieningen" vastgesteld. Daarin is vastgelegd op welke manier de kosten voor Bovenwijkse Voorzieningen kunnen worden verhaald op de ontwikkellocaties. Onderdeel van de "Nota Bovenwijkse voorzieningen" is een lijst met indicatieve groenprojecten, behorend tot het deelprogramma Groen (zie bijlage 2). In deze lijst worden o.a. de volgende projecten benoemd:

- "Verbinding Noorderneg – Bergen". Hierbij gaat het om een verbinding tussen het gebied ten noordwesten van de Omloop en de noordelijk gelegen gemeente Bergen.
- "Voltooien groen/blauwe ring om Heiloo". Hierbij gaat het om het realiseren en/of verbeteren van groen/blauwe verbindingen tussen al aanwezige recreatieve routes die rond Heiloo lopen.
- "Bewaken van de spoorwegovergang Kraaienlaan/Stetlaan t.b.v. fiets-wandelverkeer".

De realisatie van een veilige (fiets)verbinding via een tunnel onder het spoor bij de Kuillaan bij het saneren van de NABO's in het Heilooërbos, biedt de mogelijkheid om de nieuwe (fiets)verbinding Noorderneg – Bergen aan te leggen en daarmee een deel van de groen/blauwe ring om Heiloo verder vorm te geven.

Door realisatie van de voorkeursoplossing (NABO's) snijdt het mes voor Heiloo daarmee aan twee kanten. De veiligheid van alle overwegen in het Heilooërbos verbetert. En wij geven invulling aan bovenstaande projecten uit het deelprogramma Groen van de O.N.S. Deze projecten zijn op zichzelf al van toegevoegde waarde als het gaat om 'actieve recreatie' en 'beleving en toegankelijkheid van het landschap en natuur' in en rond Heiloo. Bovendien versterken de projecten elkaar ook doordat het ook belangrijke schakels vormen in een groter geheel (namelijk de groen/blauwe ring om Heiloo).

⁴ Met het vaststellen van de Nota Kostenverhaal (28 april 2015) en de actualisatie in de Nota Bovenwijkse Voorzieningen (7 oktober 2019) heeft de Raad ingestemd met het verhalen van kosten voor Bovenwijkse Voorzieningen. De lijst met indicatieve groenprojecten is als bijlage bij beide nota's gevoegd en onderdeel van de besluitvorming geweest.

- Met het realiseren van ongelijkvloerse kruisingen met het spoor t.h.v. de Westerweg wordt een veilige kruising met het intensief gebruikte spoor gerealiseerd. Omdat het spoor frequent gebruikt wordt (en de frequentie verder toeneemt met PHS) brengen de ongelijkvloerse kruisingen een flinke kwaliteitswinst voor fietsers en wandelaars in het gebied met zich mee, zowel met betrekking tot veiligheid(sgevoel), toegankelijkheid en beleving.
Met een eventuele verbinding tussen de fietstunnel en de Stetlaan/Belieslaan⁵ kan het noordelijke deel van de groen/blauwe ring om Heiloo zelfs voltooid worden zonder gelijkvloers het spoor te moeten kruisen. In de huidige situatie loopt deze verbinding nog via de spoorwegovergang in de Kerkelaan.
- Met het realiseren van een voetgangersbrug of –tunnel bij de Kraaienlaan/Stetlaan wordt expliciet invulling gegeven aan het “bewaken van de spoorwegovergang Kraaienlaan/Stetlaan t.b.v. fiets-wandelverkeer”.
- Met het realiseren van de verbinding tussen de beoogde fietstunnel (bij de huidige overweg Westerweg) en de Egmondermeer/Meerweg wordt tevens het groenproject “Verbinding Noorderneg – Bergen” gerealiseerd. Op die manier ontstaat een landschappelijk fraaie fietsroute in de richting van Bergen, die buiten het bebouwde gebied van Alkmaar om gaat. De beoogde nieuwe (fiets)verbinding kan bovendien worden aangevuld met maatregelen om de kwaliteiten op gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie te verbeteren. De verbinding loopt via de spoorwegovergang in de Kerkelaan.
Ook hierbij geldt dat een verbinding tussen de fietstunnel en de Stetlaan/Belieslaan ertoe leidt dat de route van de Noorderneg naar Bergen gemaakt kan worden zonder de spoorovergang in de Kerkelaan te passeren.

Voorliggend advies heeft, zoals hierboven beschreven, een relatie met de groenprojecten. De verdere uitwerking van realiseerbare projecten zijn op dit moment echter nog niet concreet genoeg om ter besluitvorming voor te leggen en daar een definitieve prioritering in aan te geven. Deze worden op een later moment aan uw raad voorgelegd.

4. OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

De alternatieven die zijn besproken per spoorovergang zijn onder punt 1 beschreven. Het college heeft gekozen voor de meest optimale situatie voor Heiloo waarbij niet alleen de veiligheid op overwegen in het Heilooërbos wordt verbeterd, maar waarbij ook belangrijke schakels (kunnen) worden gerealiseerd als het gaat om de groenprojecten die onderdeel uitmaken van de O.N.S. Daarbij wordt bovendien een belangrijk deel van de benodigde investering gedragen door andere partijen.

5. REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

In de planvormingsfase vindt nadere afstemming plaats met verschillende belanghebbende partijen, zoals Natuurmonumenten, gemeenten Alkmaar en Bergen, ProRail en Provincie Noord-Holland.

6. RISICO'S

Het risico bestaat dat in de planvormingsfase blijkt dat de voorkeursoplossing toch niet goed inpasbaar is of dat de kosten te ver oplopen. In dat geval moet worden gezocht naar andere oplossingsrichtingen. Op voorhand is de inschatting dat dit risico beperkt is.

⁵ Deze verbinding tussen de fietstunnel t.h.v. de Westerweg en Stetlaan is ook één van de projecten die is benoemd in de lijst met indicatieve groenprojecten.

Het risico bestaat dat de Raad besluit om de realisatie van de (fiets)verbinding als onderdeel van de voorkeursoplossing (NABO's) te koppelen aan de realisatie van andere groenprojecten. Op die manier kan de voorkeursoplossing (NABO's) nog niet verder worden opgepakt terwijl deze zich op dit moment wel concreet aandient. De groenprojecten die nauw verband houden met de voorkeursoplossing zijn echter nog onvoldoende 'rijp' om inhoudelijk voor te leggen. De insteek is om bij de budget aanvraag voor de realisatie van de voorkeursoplossing (NABO's) ook andere groenprojecten te betrekken.

7. FINANCIËN

Het overgrote deel van de benodigde investering in de voorkeursoplossing komt voor rekening van ProRail. ProRail neemt, met behulp van provinciale subsidies, de kosten voor de spoor kruisende delen op zich. Daarmee betaalt ProRail indirect mee aan de invulling van enkele indicatieve groenprojecten in Heiloo. Gemeente Heiloo is gevraagd om de verbinding tussen de fietstunnel en de Egmondermeer/Meerweg op te pakken. Grofweg komt dit erop neer dat gemeente Heiloo circa 9% bijdraagt in de totaal benodigde investering. Een investering die zoals gezegd niet alleen bijdraagt aan de verbetering van de veiligheid bij de overwegen, maar ook aan de realisatie van projecten uit het deelprogramma Groen O.N.S.

Onderscheid planvorming en realisatie

Het voorstel is om het vervolgproces op te knippen in een planvormingsfase en een realisatiefase:

- In de planvormingsfase wordt de exacte ligging van de (fiets)verbinding bepaald, wordt in beeld gebracht welke onderzoeken benodigd zijn en wanneer deze moeten worden uitgevoerd, welke processen moeten worden doorlopen, wat de totale kosten zijn voor de daadwerkelijke realisatie en in hoeverre aanliggende gemeenten bereid zijn om bij te dragen aan het project.
- Op basis van de inzichten uit de planvormingsfase volgt een nieuw advies waarin budget wordt aangevraagd voor de daadwerkelijke realisatie van het project. De raming die op dit moment door ProRail is uitgewerkt⁶ is té grofmazig en kent teveel onzekerheden om budget op aan te vragen. De verwachting is dat tegen die tijd ook meer duidelijkheid bestaat over de haalbaarheid en eventuele prioritering van de indicatieve groenprojecten.

Begrotingswijziging

Middels de begrotingswijziging behorend bij dit advies (zie bijlage 2) wordt de Raad voorgesteld om € 50.000 uit de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen te onttrekken. Met dit budget wordt het plan voor de verbinding tussen de beoogde fietstunnel en de Egmondermeer/Meerweg nader uitgewerkt.

8. COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

De verdere uitwerking van de plannen gebeurt in nauwe samenspraak met Natuurmonumenten, ProRail, gemeente Alkmaar en Provincie Noord-Holland. Ook de direct belanghebbenden worden in de planvorming en uiteindelijke realisatie nauw betrokken. De invloed van direct betrokkenen in dit proces zit hem in de exacte ligging van de (fiets)verbinding.

⁶ ProRail heeft de kosten voor planvorming en realisatie van de (fiets)verbinding geraamd op ongeveer € 700.000. In deze raming is echter veel reserve ingebouwd. De inschatting is dan ook dat er een reële kans bestaat dat de totale kosten lager uitvallen wanneer gemeente zelf de planvorming en realisatie oppakt.

Met directe belanghebbenden worden gesprekken ingepland. In deze gesprekken wordt ingegaan op het gezamenlijke voornemen van ProRail, Natuurmonumenten en Heiloo om de NABO's in het Heilooërbos te saneren en de woningen/bedrijven aan de westzijde van het spoor te ontsluiten in westelijke richting naar de Egmondermeer/Meerweg.

De overige bewoners in de nabijheid van de overwegen in het Heilooërbos worden per brief geïnformeerd over het collegebesluit. Daarnaast wordt het collegebesluit met een persbericht kenbaar gemaakt.

9. UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Na besluitvorming in de Raad wordt het planvormingstraject opgestart. De verwachting is dat na de zomer een advies kan worden aangeleverd over de realisatiefase. Over de verdere planning en eventuele moment van realisatie kan op dit moment nog niets worden gezegd. Dit is sterk afhankelijk van de planning voor de onderdelen die ProRail nader uitwerkt.

10. BIJLAGEN

- 1) Begrotingswijziging
- 2) Overzicht indicatieve O.N.S. groenprojecten Heiloo

11. ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende politieke dossiers:

- De Overeenkomst Nieuwe Strandwal (vastgesteld in maart 2014),
- Ruimtelijk plan Landelijk gebied, Wonen in het groen Heiloo/Limmen (augustus 2008 en onderdeel van O.N.S.)
- Structuurvisie 2030 (vastgesteld in oktober 2014),
- Nota Bovenwijkse Voorzieningen (vastgesteld in oktober 2019).

12. COMMISSIE BESPREKING / ADVIES

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo

Mevrouw F.H.W. de Jong
secretaris

Mevrouw M. ten Bruggencate
burgemeester